

ชื่อวิทยานิพนธ์	สตรีมุสลิม: ชีวิต และบทบาทในการเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคมในจังหวัดชายแดนใต้
ผู้เขียน	นางสาวนุรลฮุดา อับดุล
สาขาวิชา	การบริหารการพัฒนาสังคม
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบที่สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่แล้ว ยังมีอีกหลายประเด็นที่มีความสำคัญ เช่น ประเด็นสิทธิสตรี ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศชายและเพศหญิง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต และสถานภาพทางสังคมของสตรีมุสลิมที่เป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาบทบาทของสตรีมุสลิมในการเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคม และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาสตรีมุสลิมให้มีบทบาทในการเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคม เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส จังหวัดละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า

1) การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต และสถานภาพทางสังคมของสตรีมุสลิมที่เป็นนักเคลื่อนไหวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เห็นว่าสตรีมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายตามครรลองของศาสนาอิสลาม หากสตรีใดที่มีครอบครัวหน้าที่หลักคือการดูแลครอบครัว ไม่ออกไปทำงานนอกบ้าน แต่เนื่องด้วยสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่เกิดขึ้น ทำให้การดำเนินชีวิตของสตรีกลุ่มนี้เปลี่ยนไป เขาสูญเสียผู้นำครอบครัว สูญเสียลูก จากเหตุการณ์ความไม่สงบ หรือแม้แต่ปัญหาการหย่าร้างที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ส่งผลให้สตรีกลุ่มนี้ต้องเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของตนเองเพื่อความอยู่รอด และผันตัวมาเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อช่วยเหลือเหยี่ยวาสตรีที่ได้รับผลกระทบคนอื่น ๆ จึงทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของสตรีมุสลิมในพื้นที่เปลี่ยนไปจากอดีต แต่ในขณะเดียวกันสตรีเหล่านี้ยังคงยึดถือข้อปฏิบัติตนในฐานะภรรยาที่ดี และเป็นแม่ที่ดี ตามที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ ในด้านของการได้รับการยอมรับสถานภาพทางสังคม สตรีมุสลิมบางส่วนยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างแพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะกับคนรุ่นเก่าที่เป็นผู้สูงอายุ ที่มักจะมีความเชื่อและยังคงยึดถือแนวทางปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด และมองว่าสิ่งที่สตรีกลุ่มนี้กำลังปฏิบัติคือสิ่งที่ผิด ทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมมีมุมมองที่ไม่ดีนักต่อสตรีมุสลิมที่เป็นนักเคลื่อนไหว

2) บทบาทของสตรีมุสลิมในการเป็นนักเคลื่อนไหว ส่วนใหญ่จะมีบทบาทในการช่วยเหลือเหยี่ยวาสตรีที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงจากสถานการณ์หรือแม้กระทั่งความรุนแรงในครอบครัว ลักษณะการทำงานคือการเข้าไปให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา โดยบทบาทและกระบวนการทำงานจะเริ่มตั้งแต่การรับข้อร้องเรียน การลงพื้นที่เข้าไปให้

คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว และการช่วยเหลือโดยการประสานงานไปยังหน่วยงานรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญ คือ การเรียกร้องถึงความเท่าเทียมทางเพศ ส่วนในการดำเนินงานมักพบปัญหา และอุปสรรค คือ การจัดสรรเวลาในการทำงานกับเวลาในการดูแลครอบครัว ไม่สมดุล และการไม่ถูกยอมรับจากกลุ่มคนบางกลุ่มในสังคม ทำให้การเข้าถึงสตรีมุสลิมที่อยู่ในชุมชนเกิดความยากลำบาก

3) แนวทางการพัฒนาสตรีมุสลิมให้มีบทบาทในการเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สิ่งสำคัญคือการองค์ความรู้ที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้ ความเข้าใจในดำเนินงานขับเคลื่อนสังคมให้แก่สตรีมุสลิมที่เป็นนักเคลื่อนไหวในพื้นที่ การส่งเสริมการพัฒนาสตรีมุสลิมให้สามารถเป็นกระบอกเสียงแก่ตนเองต่อการเรียกร้องสิทธิที่เกิดจากการไม่ได้รับความยุติธรรมในสังคมอย่างเข้มแข็ง และสร้างพลังใจให้สตรีมุสลิมได้เล็งเห็นถึงคุณค่าในตัวเอง มีการจัดสรรกระบวนการทำงานของเครือข่ายที่ดี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับรูปแบบการดำเนินชีวิตของสตรีมุสลิมในอนาคต

คำสำคัญ: สตรีมุสลิม, บทบาทของสตรีมุสลิม, สตรีมุสลิมที่เป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคม, พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

Thesis Title Muslim Women: Life and Role as Social Activists in the Southern Border Provinces
Author Miss Nurulhuda Abru
Major Program Social Development Administration
Academic Year 2022

ABSTRACT

Southern Border Provinces, besides the ongoing issue of the unstable situation that has caused damage to the lives and properties of people in the area, there are many other important issues, such as the issue of gender inequality between men and women. The purpose of this research is to study 1) the lifestyle and social status of Muslim women who are social activists in the three southern border provinces, 2) the role of Muslim women in social activism, and 3) propose ways to develop Muslim women's role in social activism. Data was collected from key informants in the three southern border provinces of Pattani, Yala, and Narathiwat, with a total of 15 people interviewed using in-depth interviews and group discussions.

The results of the study showed that

1) The study of the lifestyle patterns and social status of Muslim women who are activists in the three southern border provinces shows that Muslim women in these provinces have a simple way of life based on the principles of Islam. If a woman's main family responsibility is taking care of the family, she does not go out to work. However, due to the ongoing unrest in the area, the lives of this group of women have changed. They lose family members and children due to the violence or even face divorce, causing them to change their way of life to survive and become social activists to help other affected women. This has led to a change in the way of life of Muslim women in the area, but at the same time, these women still adhere to the practices of being good wives and mothers as prescribed by religion. In terms of social status, some Muslim women are still not widely accepted by society, especially among the older generation who have a strong belief and still adhere to the strict practices of Islam, viewing what this group of women is doing as wrong. This has resulted in some groups in society having a negative view of Muslim women activists.

2) The role of Muslim women as activists is mainly to help heal women affected by local violence, whether it is situational violence or even domestic violence.

The job involves providing advice and consultation, and the role and process begin with receiving complaints. One-on-one consultations and assistance by coordinating with relevant local authorities and another important role is the call for gender equality. In the operation, there are often problems and obstacles, such as the imbalance of time allocation of time to work with family care and not being accepted by certain groups of people in society. This makes it difficult to reach Muslim women in the community.

3) Guidelines for developing Muslim women's role as social activists in the three southern border provinces. The key is knowledge, which needs to be supported by private organizations, the government, or other relevant agencies involved in providing knowledge and understanding of social work to Muslim women who are social activists in the area. Promoting the development of Muslim women as a voice for themselves to demand their rights, which arise from not being treated fairly in society, and motivating Muslim women to see their own worth. A good network process must be established to avoid problems with the future lifestyle of Muslim women.

Keywords: Muslim women, the role of Muslim women, Muslim women as social activists, three southern border provinces